

prima instanță – I. Barbacaru
instanța de apel – N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță

ÎNCHEIERE

29 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Șevcenco Svetlana,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Șevcenco
Svetlana împotriva lui Tcacenco Igor privind transmiterea silită a bunului imobiliar
conform contractului de împrumut a banilor cu ipotecă din 11 septembrie 2003,
evacuarea silită a locatarilor și bunurilor din imobil, încasarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016 prin care s-
a menținut hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2015,

c o n s t a ț ă:

La 18 septembrie 2014 Șevcenco Svetlana a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Tcacenco Igor prin care a solicitat transmiterea silită în
posesia lui Șevcenco Svetlana pentru a fi vîndut bunul ipotecar ce constituie 1/10
(una zecime) cota parte ideală din imobilul cu numărul cadastral 010041212101,
situat pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 65/1 și anume: construcția
locativă, cu o suprafață de 0,1101 ha, în componența construcției sunt incluse: casa
de locuit (lit. A), compusă din 7 odăi, cu o suprafață totală de 104,3 m², cu
auxiliarele: viceu (nr. 3), șură (nr. 6), șură (nr.7), gard (nr. I), beci (nr. II). Pe
același lot de teren sunt amplasate: anexă (lit. A⁵), bucătărie de vară (nr. 1), beci
(nr. 8), ce aparțin cu dreptul de proprietate privată lui Tcacenco Igor, evacuarea
silită a locatarilor și bunurilor din imobilul ipotecar și anume din 1/10 cotă parte
ideală din imobilul cu număr cadastral 010041212101 situat pe adresa mun.
Chișinău, str. Calea Orheiului, 65/1, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, între Șevcenco
Iurie, care a decedat la 07 noiembrie 2004 și Tcacenco Igor a fost încheiat
contractul de împrumut nr. 7741 la 11 septembrie 2003. Potrivit acestui contract,
defunctul Șevcenco Iurie i-a împrumutat lui Tcacenco Igor suma de 10 000 de
dolari SUA, sumă scadentă la data de 11 septembrie 2004.

În vederea asigurării executării în termen a obligațiilor asumate conform contractului de împrumut de către debitorul gajist a fost depus în gaj 1/10 cotă parte ideală din imobilul (obiectul gajului), cu numărul cadastral 010041212101, situat pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 65/1.

Imobilul consta din construcție (locativă individuală), cu o suprafață de 0,1101 ha, deținut în posesiune. În componența construcției sunt incluse: casa de locuit (lit. A), compusă din 7 odăi, cu o suprafață totală de 104,4 m² care este compusă din: casa de locuit (lit. A), compusă din 7 odăi, cu o suprafață de 104,3 m² cu auxiliarele: viceu (nr. 3), șură (nr. 6), șură (nr.7), gard (nr. I), beci (nr. II). Pe același lot de teren sunt amplasate: anexă (lit. A⁵), bucătărie de vară (nr. 1), beci (nr. 8). Aceste imobile au fost construite fără autorizație de construcție. Dreptul de gaj se extinde asupra accesoriilor obiectului gajului. Pentru asigurarea executării în termen a contractului de împrumut la data de 11 septembrie 2003 a fost încheiat contractul de ipotecă nr. 7742, care a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău.

Potrivit pct. 3.6. al contractului de partaj al bunurilor succesoriale din 23 iunie 2014, bunurile succesoriale pentru care s-au eliberat certificatele de moștenitor constă și din drepturile patrimoniale născute în temeiul contractului de împrumut încheiate de defunctul Șevcenco Iurie, în calitate de împrumutător, cu cetățeanul Tcacenco Igor, în calitate de împrumutat și autentificat la 11 septembrie 2003 și înregistrat sub nr. 7741.

Potrivit pct. 4.2. al contractului de partaj al bunurilor succesoriale din 23 iunie 2014 în proprietatea cet. Șevcenco Svetlana trec bunurile stipulate în pct. 3.2. – 3.6. din prezentul contract.

Potrivit pct. 9 al contractului de partaj al bunurilor succesoriale din 23 iunie 2014, cet. Șevcenco Svetlana unipersonal îl subrogă pe defunctul cet. Șevcenco Iurie, decedat la 07 noiembrie 2004, în contractele de ipotecă, stipulate în pct. 3.5. și 3.6. din prezentul contract.

În temeiul art. 488 Cod civil al Republicii Moldova, creditorul gajist care intenționează să-și exercite dreptul de gaj trebuie să notifice acest lucru debitorului gajist. La 21 iulie 2014 a fost expediată în adresa lui Tcacenco Igor o notificare privind intenționarea exercitării dreptului de gaj. Dar ultimul cu rea-voință se eschivează de a primi această notificare. Faptul dat se confirmă prin avizul de recepție.

Potrivit art. 871 Cod civil al Republicii Moldova, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Conform pct. 1 al contractului de împrumut a banilor cu ipotecă, pîrîtul Tcacenco Igor se obliga să-i restituie defunctului Șevcenco Igor suma de 10 000 dolari SUA pînă la data de 11 septembrie 2004. Principala sa obligație privind restituirea banilor nu a executat-o pînă în prezent, în pofida art. 572 alin. (2) Cod civil al Republicii Moldova, care prevede că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea cu privire la ipotecă, creditorul ipotecar poate să execute dreptul de ipotecă în cazul în care debitorul nu a îndeplinit sau a îndeplinit în modul necorespunzător obligația garantată sau oricare parte a acesteia, precum și în alte cazuri prevăzute de contractul de ipotecă.

Potrivit pct. 4 al contractului de împrumut a banilor cu ipotecă, obligațiile asigurate din contul obiectului gajului cuprind datoriile de bază (împrumutul), dobânzele, prejudiciul cauzat în urma neexecutării în termen sau în volum deplin a obligațiilor asumate conform contractului de împrumut, inclusiv a tuturor cheltuielilor suportate de către creditorul gajist în rezultatul executării silite și realizării obiectului gajului. Astfel, la momentul depunerii cererii de chemare în judecată pârîtul datora suma de 10 000 dolari SUA, iar dobînda de întîrziere constituie – 18 744 dolari SUA.

Contractul de împrumut din 11 septembrie 2003 a fost încheiat în strictă conformitate cu legislația în vigoare, adică în temeiul art. 468 alin. (2) Codul civil al Republicii Moldova, a fost respectată forma solemnă, la fel a fost stabilită identitatea părților, tipul ipotecii, estimarea bunului imobil ipotecat și exprimarea acordului pârîtului Tcacenco Igor de a constitui ipoteca în favoarea reclamantei. În fața notarului, Tcacenco Igor a făcut cunoștință cu condițiile împrumutului și a căzut de acord de a constitui ipoteca în favoarea creditorului ipotecar.

Deoarece Tcacenco Igor, pînă la 17 septembrie 2014 nu i-a restituit lui Șevcenco Svetlana suma împrumutată în mărime de 10 000 dolari SUA, atunci în temeiul contractului din 11 septembrie 2003, creditorul ipotecar este în drept să urmărească bunul ipotecat.

Potrivit art. 31 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la ipotecă, în vederea inițierii executării dreptului de ipotecă, creditorul ipotecar este obligat să expedieze debitorului ipotecar și, dacă este cazul debitorului o notificare privind intenția sa de a executa dreptul de ipotecă în baza contractului de ipotecă. În baza art. 488 Cod civil al Republicii Moldova, creditorul gajist care intenționează să-și execute dreptul de gaj, trebuie să notifice acest lucru debitorului creanței garantate și, după, caz debitorului gajist. La 21 iulie 2014 reclamanta Șevcenco Svetlana a înaintat pârîtului o notificare, prin care a solicitat restituirea datoriei și a dobînzii de întîrziere. Cu conținutul notificării, pârîtul Tcacenco Igor nu a dorit să facă cunoștință. În baza notificării din 21 iulie 2014, reclamanta i-a oferit pârîtului Tcacenco Igor termenul de 20 de zile pentru a-i întoarce datoria sau să-i transmită în posesie bunul gajat, dar fără vre-un rezultat pozitiv.

În conformitate cu art. 488 alin. (2) din Codul civil, dacă la expirarea termenului indicat în preaviz debitorul gajist nu transmite benevol obiectul gajului în posesiunea creditorului, acesta este în drept să solicite instanței transmiterea silită a bunului. În temeiul legislației în vigoare la urmărirea bunului gajat este necesar de a rezolva problema asupra evacuării silite a locatarilor și bunurilor din imobilul gajat.

Astfel, suplimentar, a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea din 20 martie 2015 Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată înaintată de Șevcenco Svetlana împotriva lui Tcacenco Igor cu privire la transmiterea silită a bunului imobil conform contractului de împrumut a banilor cu ipotecă din 11 septembrie 2003, evacuarea silită a locatarilor și bunurile din imobil, încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind depusă tardiv.

Nefiind de cord cu hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2015, Șevcenco Svetlana, la 24 martie 2015 a depus apel prin care a

solicitat casarea hotărîrii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 20 martie 2015, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Șevcenco Svetlana împotriva lui Tcacenco Igor.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016 s-a respins cererea de apel depusă de Șevcenco Svetlana și s-a menținut hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău emisă la 20 martie 2015 în pricina civilă, intentată la cererea lui Șevcenco Svetlana de chemare în judecată a lui Tcacenco Igor privind transmiterea silită a bunului imobil conform contractului de împrumut cu ipotecă din 11 septembrie 2003.

Nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016, la 28 aprilie 2016 Șevcenco Svetlana a depus recurs prin care a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016 și a hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 20 martie 2015, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea înaintată de către Șevcenco Svetlana împotriva lui Tcacenco Igor să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs a indicat că constatarea instanței de apel precum că Șevcenco Svetlana urma să efectueze acțiuni în vederea apărării dreptului său în intervalul de timp: 11 septembrie 2004 – 12 septembrie 2007, este inaplicabilă or, dacă Șevcenco Svetlana, soția defunctului Șevcenco Iurie, s-ar fi adresat cu o acțiune în instanța de judecată neavînd certificatul de moștenitor legal, aceasta nu putea obține transmiterea silită a bunului gajat în posesia și proprietatea sa.

Expirarea termenului de prescripție nu este aplicabil în cazul de față deoarece în temeiul art. 274 alin. (1) lit. a) Codul civil, curgerea termenului de prescripție extintivă se suspendă dacă înaintarea acțiunii este imposibilă din motive de forță majoră.

Astfel, bunul imobil continuă să fie grevat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău.

De asemenea, au relevat că, se consideră că împrejurările care împiedică persoana să înainteze la timp acțiunea în apărarea dreptului său încălcat, trebuie să aibă un caracter obiectiv, adică să se manifeste independent de voința persoanelor interesate. Împrejurările apărute se recunosc de către lege ca fiind întemeiate, curgerea termenului de prescripție se suspendă pe toată perioada acțiunii lor.

După decesul defunctului Șevcenco Iurie, Șevcenco Svetlana nu a putut să intre în posesia moștenirii pînă în anul 2014 or, suspendarea cursului prescripției înseamnă că timpul în care acționează împrejurările recunoscute de lege, ca temei de suspendare, a curgerii termenului de prescripție nu se i-a în calcul termenul de prescripție.

Împrejurările apărute, recunoscute de lege, ca temei pentru suspendarea curgerii termenului de prescripție, au adus la imposibilitatea de a-și apăra dreptul său pe calea acțiunii, de către recurenta Șevcenco Svetlana.

Contrar prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate și de către instanța de fond.

Privitor la reținerea instanței de apel că defunctul Șevcenco Iurie nu a înaintat pretenții la expirarea termenului de restituire a împrumutului, a reținut că

acesta este un drept și nu o obligație a defunctului-creditor. De asemenea, fiind grav bolnav la momentul respectiv, defunctul avea alte priorități decât revendicarea împrumutului de la debitorul Tcacenco Igor.

Totodată, a relevat că Tcacenco Igor, prin prisma art. 645 și art. 871 Cod civil urma să-și execute obligația cu bună credință și avea posibilitatea să depună suma împrumutată la un cont bancar sau la notar.

Respectiv, prin neonararea obligației contractuale de către intimatul Tcacenco Igor, acesta și-a majorat patrimoniul său prin reducerea corelativă a patrimoniului altei persoane fără a fi îndreptățit prin temeii juridic.

La 21 iulie 2014 a expediat în adresa intimatului Tcacenco Igor o notificare privind exercitarea dreptului de gaj, iar Tcacenco Igor s-a eschivat de a recepționa notificarea, fapt confirmat prin avizul de recepție.

Prin contractul de ipotecă din 11 septembrie 2003, intimatul Tcacenco Igor a gajat 1/10 cotă-parte ideală din imobilul cu numărul cadastral 010041212101 situat în mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 65/1. Respectiv, din prevederile contractului de ipotecă din 11 septembrie 2003 se desprinde că, în cazul neexecutării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut de către debitor, creditorul este în drept să-și exercite drepturile în calitate de creditor gajist și, pe cale de consecință să solicite transmiterea silită a bunului gajat pentru executarea prestației în baza contractului de împrumut.

Consideră decizia Curții de Apel Chișinău una formală, superficial argumentată, și ilegală, fiind adoptată fără indicarea temeiurilor de drept care au stat la baza respingerii apelului.

În final, au reiterat că, în cauza dată sunt în prezenta forței majore, deoarece după decesul defunctului, recurenta Șevcenco Svetlana, în calitate de succesori legal a fost în imposibilitate de a intra în posesia succesiunii pînă în anul 2014. Termenul de prescripție a fost suspendat, pînă la momentul ce recurenta a primit cetificatul de moștenitor legal.

Prin încheierea din 27 mai 2016 Curtea Supremă de Justiție, a scutit recurenta Svetlana Șevcenco de la plata taxei de stat restantă în mărime de 1 028 lei la depunerea cererii de recurs.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 11 februarie 2016.

Potrivit scrisorii din 01 martie 2016 copia deciziei a fost expediată la 01 martie 2016, însă la materialele cauzei nu este dovada recepționării acesteia de către părți. Cererea de recurs a fost depusă la 28 aprilie 2016, respectiv, recursul se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Analizând modul în care recurentul și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele de judecată aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanțele ierarhic inferioare de judecată s-au pronunțat în modul corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanțele judecătorești inferioare a normelor de drept material, colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept material și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că aceste argumentul al recurentului poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Șevcenco Svetlana nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Șevcenco Svetlana se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari